

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IV. De Titulo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

§. Ut itaque, in fine, post can. Ideo 14. & can. fin. dist. 37.

ARTICULUS IV.

De Titulo,

SUMMARIUM.

67. Prescriptio ordinariè exigit Titulum,
68. Seu causam ex se-habilem ad dominium transferendum;
69. Non quidem validum;
70. Sed verum seu coloratum,
71. Aut saltem existimatum;
72. Nisi iste sit Venditionis.
73. Sine titulo longi temporis prescriptio non procedit,
74. Exceptis servitutibus realibus saltem continuis.
75. Longissimo verò tempore etiam res alia prescribuntur;
76. Nisi prescribenti adversetur Jus commune;
77. Non quidem aliquem incapacem reddens possessionis,
78. Neque ei quomodocunque;
79. Sed vehementer resistens,
80. Et ei, contra quem prescribitur, assensens.

67. **T**ertia conditio, ad prescriptionem ordinariè requisita, est justus Titulus, c. Si diligenti 17. l. Celsus 27. ff. de Usurp. & Usucap. §. l. Nullus 24. G. de R. V. quia est causa & fundamentum justæ possessionis; cùm sine eo bona fides haberi nequeat initiò possessionis; neque enim credere quis potest, se habere jus possidendi, nisi credat se habere titulum, ex quo hoc jus oriatur, Covarruvias in Reg. Possessor p. 2. S. 5. pr. & Haunold. Tom. 1. de J. & J. 1707. §. n. 178.

Tituli nomine hic intelligitur Causa possessionis, ex se habilis ad dominium transferendum: ut sunt legatum, fidei commissum, donatio, emptio, permutatio, do ut des, transactio, adjudicatio, solutio, sive rei in solutum acceptio, ejus pro derelicta habitæ occupatio &c. sic enim, licet donator rem, cujus dominus non fuit, sed esse bonâ fide existimabatur, donandò, ejus dominium non transferat in donatarium, in hunc tamen transfert conditionem prescribendi, l. l. Si is, qui alienam a ff. pro Donato. Est autem hujusmodi titulus potest quadruplex, &c.

Primò quidem Validus, v.g. donatio, emptio Jure valida: cujusmodi titulus, qui rem possidet, eam prescribere non potest; quia, translato per eum in se rei dominio, hæc jam est sua; cùm quod meum est, ex alia causa meum fieri non possit, nisi desierit esse meum, c. Inter delictos 6. V. Caterum, de Fide Instrument. & Glossa ibi V. Quod meum. Propter quam causam, etiã quis rem ex pluribus causis sive titulis valeat possidere, l. Possideri 3. §. 4. ff. de Acquir. posses. non tamen illam ex omnibus, sed eò duntaxat titulo prescribit, ex quo illam prius cepit possidere, §. Sic itaque 14. Instit. de Abi. §. l. Non ut 159. ff. de R. J. ut rectè advertunt cit. Rath. cap. 3. n. 28. & Bruneman. in l. Possideri cit. n. 8.

Secundus Coloratus & apparens, sive, ut à DD. passim nuncupatur, verus, sed invalidus; Cujusmodi titulus est donatio v.g. aut venditio, quæ, licet re ipsa non valeat, quòd v.g. à non domino facta sit, bonâ tamen fide pro valida habetur; atque idcirco in donatarium vel emptorem, licet non ipsum rei donatæ emptive & traditæ dominium, usucapiendi tamen conditionem transfert, eumque habilem efficit, ad eam certo tempore prescribendam. Et

Sam. Et hic titulus indubitatè sufficit ad præscriptionem cujuscunque rei, Jure non prohibita possideri, Molina *Tract. 2. disp. 64. n. 1.* & Haunold. *Tract. cit. n. 222.*

71. Tertius Existimatus seu putativus: qualis titulus datur, quando ejusmodi causa aliqua, vg. legatum, donatio, emptio revera non præcessit, ex justa tamen causa creditur præcessisse, vg. si hæres rem quasi debitam ex legato, aut alius quasi donatam aut venditam tradat: cum tamen legatum non sit, neque venditio aut donatio ulla præcesserit. Et hujusmodi titulum existimatum ad præscriptionem sufficere, cum *cit. Rath. n. 11.* & aliis JCT. is RR. tradit *cit. Haunold. n. 224.* & clarè expressum est *l. Non solum cit. §. 1. ibi, Si justam causam habuerit existimandi, se heredem existisse, fundum præ heredem possidebit, l. Ea res 5. ff. pro Legato &c.*

72. Excipiendus tamen est Titulus Emptionis, quocum, si solum existimatus & non coloratus sit, ordinariò decem aut viginti annorum tempore non præscribitur, per textum *l. Si existimans 48. ff. de Usucap.* ubi in præscriptione ex titulo Emptionis bona fides, quam titulus fundat, non solum traditionis, sed contractus etiam tempore desideratur. Nisi præscribens rei emptionem servo, aut alteri mandaverit: & hic, eam tradens, mandantis nomine emptam asseruerit, *l. fin. ff. Pro suo;* quòd rem ita traditam possidens, in alieni facti ignorantia fundatò, ac proinde justò & tolerabili errore, eam emptam credat, Haunold, *l. cit. n. 234.*

73. Quartus est titulus Præsumptus: qui datur, quando ex diuturnitate temporis, quò rei possessio bona fide continuata est, legatum, donatio, emptio, aut alia ad dominii translationem sufficiens causa præcessisse à Jure præsumitur: etsi possessor legati, donationis, vel alium ti-

tulum in specie non valeat allegare, & fortassis omnino non præcesserit: cujusmodi titulus in præscriptione ordinarià, quæ, si res mobilis trienniò: & si ea immobilis est, decenniò inter præsentès & inter absentes vicenniò completur, neutro Jure præsumitur; ac proinde in ea coloratus, aut saltem existimatus titulus exigitur, Jure tam Canonico, quam Civili, *l. Celsus cit. l. Nullo 24. C. de R. V. & can. Placuit 15. §. Possess. 16. q. 3.* Balbus *de Præscript. p. 2. pr. p. 3. q. 6. n. 1.* & Covarruvias *cit. p. 2. §. n. 2.*

Excipiendæ tamen sunt Servitutes 74. saltem reales continuæ, hoc est, quarum semel constitutarum usus semper durat, & factò hominis successivò non indigent, ut est aquæ ductus, suggrundii & similes servitutes; ad harum enim etiam ordinariam præscriptionem allegatio & probatio tituli necessaria non est, sed sufficit scientia & patientia domini, *l. 1. l. Si aquam 2. C. de Servitut. & l. Si quis 20. ff. Si servitus vendic.* quia in iis scientia & patientia domini locò tituli habetur, legibus illius servitutem, cum prohibere posset, longo tempore permittentis tolerantiam pro consensu habentibus, Haunol. *Tract. cit. n. 225.*

In extraordinariis autem, hoc est, 75. 30. vel 40. longissimi temporis & multò magis in centum annorum, etiam contra Ecclesias currentibus, præscriptionibus titulum allegare & probare regulariter, *l. Sicut 3. l. Omnes 4. C. de Præscript. 30. vel 40. annor. & §. Possess. cit.* & in immemoriali nunquam est necesse, sed sufficit, quòd possessio toto ejusmodi tempore bonâ fide sit continuata; quia ipsa tantum temporis cum bona fide conjuncta possessio fundat præsumptionem tituli; & si immemoralis est, vim Privilegii à Principe concessi & optimi juris habet, Pa-normit, in *c. De quar. a 4. n. 14. & 26.*

Dynus in *Reg. Possessor* 2. in 6. à n. 26. Balbus *cit.* q. 6. n. 9. & 12. & Covarruvias *l. cit.* n. 12.

76. Regulariter, inquam; quia casu, quò præscribenti Jus commune resistit; aut alia adversus eum præsumptio est, 40. aut etiam centum annorum cum bona fide conjuncta possessio non sufficit: sed necessaria insuper est allegatio & probatio tituli colorati, aut existimati, qui possessori tribuat causam præscribendi: vel possessio tanti temporis, cujus initii memoria non existit, per textum *c. 1. cit. in 4.* sic enim, propter Juris sibi adversantis resistantiam, Episcopus Ecclesias alienæ diocesis, & Parochus vel alius quicumque decimas ex prædiis, intra alienæ parochiæ fines sitis, contra proprium Episcopum vel Parochum non præscribunt, nisi præter quadragenarii temporis lapsum prohent titulum, vel ejusmodi Ecclesiam vel decimas possederint tantò tempore, cujus initii memoria non existit, Dynus in *Reg. cit.* n. 27. Balbus *q. cit. à n. 11.* & Covarruvias *l. cit. n. 2.* Unde

77. Dubium oritur, qualis Juris communis resistantia obstat præscriptioni quadragenariæ, titulo non munitæ. Quæ in re inter DD. satis convenit primò, non exigi, ut Jus commune resistat potentia, sive capacitati rem aliquam possidendi; quia rem, cujus possessioni Jus ita resistit, v.g. decimas à laicis, neque cum titulo quadraginta annis, neque immemoriali tempore præscribi posse, *c. Causam 7. decimam & ratio est;* quòd sine possessione præscriptio non procedat, *Reg. Sine possessione 3. in 6.* Panormit. in *c. Si diligenti 17. n. 34.* Molina *disp. 75. n. 6.* & Laiman. in *c. 1. cit. n. 1.*

78. Convenit inter plerosque secundò, non sufficere resistantiam Juris quamcunque; quia præscribenti servitorem in fundo alieno etiam resistit Jus commune, quò

omnia prædia libera esse præsumuntur, *l. Alius 8. § 1. Si in adibus 9. G. de Servitut.* & tamen ad earum præscriptionem titulus necessarius non est, *l. Si quis 10. ff. Si servit. vendic. Panormit. in c. De quarta cit. 25.* & Dynus in *Reg. cit. n. 31.* sed necessaria est resistantia Juris, rei possessio, nem cum vehementi edicto vetante prohibentis, sive, ut Jure spectatò res pertinet non debeat ad possessorem: sed ad alium, cui eam competere Jus non tantum simpliciter præsumit sed positive attribuit; ut eam ad extraneum, sive alium nolit pertinere; ac proinde ex ejus dispositione exurgat præsumptio male fidei in extraneo possessore titulum non exhibentis: sicut extraneis clericis Jus commune resistit quoad jus percipiendi decimas ex prædiis, intra alienæ parochiæ fines sitis, provenientes, aut parochianis quoad immunitatem ab iis solvendis, & Episcopo quoad Ecclesias, intra alienæ diocesis territorium sitas, aut istis quoad exemptionem ab Episcopi Jurisdictione ut rem hanc cum Covarruvia *Lib. 1. var. cap. 7. n. 7.* explicant *citr. Molina disp. 77. n. 4. & Rath. cap. 3. n. 33.*

Dissentiunt autem, an, ut ultra quadragenariam possessionem titulus exigatur, necessarium sit: ut Jus commune non solum resistat possessori, sed etiam assilstat adversario, sive ei, contra quem præscribitur; id enim necessarium esse, cum Panormit. in *c. Si diligenti cit. n. 35.* Eolino *ibid. n. 7.* Franco in *c. 1. cit. n. 7.* Covarruvia *cap. cit. n. 6.* & aliis negant Barbosa in *c. cit. n. 9.* propter textum *c. 1. cit. in præscribente, Ubi est ei Jus commune contrarium,* titulum vel immemorialis temporis possessionem exigentis generaliter, & sine ulla mentione assilstantia ejusdem Juris, adversario faventis.

Sed magis semper placuit doctrina Gloffiæ in *c. cit. P. Titulum,* Joan. Andr. *ibid.*

ibid. Alexand. de Nevo in c. Si diligenti cit. n. 53. Laiman. in c. 1. cit. n. 2. & Eirrhing ad hanc Rubric. num. 88. ultra quadraginta annorum lapsum titulum eò solum casu exigentium, quò Jus commune, sicut resistit possessori, ita ejus adversario, sive ei, contra quem præscribitur, assistit, Unde secundum hos DD. una Ecclesia vel Monasterium contra Ecclesiam vel Monasterium aliud decimas, intra Parochiæ neutri subjectæ fines provenientes, quadraginta annis sine allegatione vel probatione tituli præscribit. Ratio est; quia, si Jus commune præscribentis adversario, sive ei, contra quem currit præscriptio, non assistat, quoad hunc possessori seu præscribenti Jus non resistit; ac proinde quoad eum non fundat malæ fidei aut ignorantæ præsumptionem: propter quam titulus aut immemorialis possessio exigitur in præscribente. Confirmatur; quia, cum præscribentis adversario Jus commune non assistit, intentionem suam in Jure communi, & ex hoc orta præsumptione fundatam neuter habet; ac proinde melior est conditio possidentis: & in hoc, ultra quadragenariam & bona fide continuatam possessionem, etiam titulum exigendi specialis ratio non apparet.

ARTICULUS V.

De Tempore, requisito ad Præscriptionem rerum Corporalium.

SUMMARIUM.

81. Hoc varium est pro rerum & personarum varietate.
82. Res mobiles triennio contra quoscunque, etiam contra Ecclesias, saltem inferiores:
83. Imò contra Romanam:

84. Immobiles inter privatos presentes 10. inter absentes 20. annis cum titulo,
85. Sine isto 30. annis præscribuntur.
86. Duo absentia uni presentia anno æquivalent,
87. Saltem cum præscriptio contra absentem,
88. Imò & cum contra reversum ac presentem completur.
89. Eadem res 100. annis præscribuntur contra Ecclesiam Romanam:
90. Cujus privilegium quoad exemptionem,
91. Non est jam quoad alia bona, exemptionis prædest.
92. Quoad easdem res Ecclesia inferiorum res quadragenariæ,
93. Etiam contra alias Ecclesias:
94. Et quedam longiori præscriptione defenduntur:
95. Nisi rei præscriptio à privato fuerit inchoata.
96. Centum annis defenduntur civitates, pagi, Regna &c.
97. Non tamen quoad omnia bona.
98. Principi in summa potestate signum competentia,
99. Ejusque dignitati reservata nunquam præscribuntur:
100. Nisi ista alius soleant communicare.
101. Bona vacantia aliter contra Seculares.
102. Aliter contra Ecclesiasticum fiscum præscribuntur.
103. Cum Jus resistit, exigitur possessio quadragenaria cum titulo.
104. Vel immemorialis:
105. Quæ à centenaria possessione defert,
106. Et plus, quàm ista requirit.
107. Alia etiam est probatio centum annorum,
108. Et alia immemorialis:
109. Quæ illà nequaquam est minor.

P P P 3

Quartum